Корунець – *Корунець І. В*. Вступ до перекладознавства. Підручник. – Вінниця : Нова Книга, 2008. – 512 с.

Нелюбин – *Нелюбин Л. Л.* Толковый переводоведческий словарь / Л. Л. Нелюбин. – 3-е изд., перераб. – М. : Флинта: Наука, 2003. – 320 с.

ОП – Основи перекладознавства: Навчальний посібник / За редакцією А. Є. Нямцу. – Чернівці : Рута, 2008. – 312 с.

Селіванова – *Селіванова О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.

СУМ І – Словник української мови: в 11 т. – Т. І. – К. : Наук. думка, 1970.

Шмігер – *Шмігер Т.* Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. – К. : Смолоскип, 2009. – 342 с.

Crystal – *Crystal David*. The Cambridge encyclopedia of Language. – Cambridge : Cambridge University Press, 1989. – 472 p.

LE – The Linguistics Encyclopedia / edited by Kirsten Malmkjær. – Second Edition. – London and New York : Routledge, 2004. – 647 p.

Л. В. ТУРОВСЬКА

ЗЕМЛЕУСТРІЙ – ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Останнім часом на сторінках української мови, в усному та писемному професійному мовленні почали часто вживати як синоніми терміни *землевпорядкування* та *землеустрій*. В одинадцятитомному Словнику української мови зафіксовано значення термінів *землевпорядкування* і *землеустрій*: *землевпорядкування* – "сукупність заходів щодо організації землі і користування нею" (СУМ, ІІІ, с. 556; ВТСУМ, с. 456); *землеустрій* – "те саме, що землевпорядкування" (СУМ, ІІІ, с. 557; ВТСУМ, с. 457). У Земельному кодексі України та інших нормативних документах подано таке значення терміна *землеустрій*: "сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональної організації території адміністративно-територіальних утворень, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил" (ЗКУ, ст. 181, ЗУ, ст. 1).

Широкий спектр визначень терміна *землеустрій* запропоновано у спеціальній літературі, а саме: "цілісна система взаємопов'язаних (організаційних, правових, організаційно-господарських, інженерно-технічних, еколого-економічних і соціальних) заходів і дій, спрямованих у кінцевому результаті на зміну або вдосконалення існуючого порядку і змісту використання або володіння землею. Він здійснюється з метою організації раціонального та найбільш ефективного використання землі (земельної власності) як в інтересах окремої людини, так і групи людей та суспільства в цілому" (ЗК, с. 28, ТОЗ, с. 15); "сукупність заходів правових, економічних і технічних, спрямованих на раціональну організацію як території усієї країни в цілому, так і окремих її частин, з метою поліпшення прогресивного розвитку народного господарства" (Володін, с. 16); "сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональної організації території

Л. В. ТУРОВСЬКА, 2017

адміністративно-територіальних утворень, суб'єктів господарювання" (СОТЗ, с. 47 – 48) та ін.

Залежно від завдань, змісту та методів проведення виділяють дві форми землеустрою: внутрішньогосподарський (організація території сільськогосподарських підприємств із запровадженням сівозмін, упорядкування сільськогосподарських угідь, розробляння заходів щодо боротьби з ерозією тощо) та міжгосподарський (утворення нових землекористувань, ліквідація черезсмужжя, встановлення меж населених пунктів тощо) (ТОЗ, с. 114).

У фахових навчальних посібниках термін *землевпорядкування* має інше значення і не є синонімом до лексеми *землеустрій*, пор. "*землевпорядкування* – це система державних заходів з реалізації земельного законодавства, спрямованого на організацію повного та раціонального використання земель, а також засобів виробництва, нерозривно пов'язаних із землею з метою ефективного суспільного виробництва" (Третяк, с. 207); "*землевпорядкування* – це система заходів, спрямованих на виконання рішень державних органів у сфері користування землею. Це свого роду генеральний план, що визначає характер господарства, його розміщення і розмір". Отже, *землевпорядкування* як складова чинної економічної системи – багатогранний процес, що залежить від характеру виробничих відносин, форм власності на землю й інших засобів виробництва.

Аналізуючи практику застосування в українській мові термінів *землеустрій* і *землевпорядкування* як еквівалентів, що відбивають діяльність, яку в багатьох країнах світу називають *планування землекористування*, та враховуючи історичне становлення і розвиток цієї діяльності, а також потреби удосконалення вітчизняної термінології, виникає необхідність розмежування цих термінів. Фактична відмінність між ними відповідає різниці між поняттями "базис" і "функціональна надбудова", що дозволяє визначити землевпорядкування порівняно з землеустроєм як наступну форму базових процесів (Володін, с. 14; Лісова, с. 23). Відмінності у використанні термінів відповідають різним етапам формування галузевої діяльності в землекористуванні, її удосконалення і трансформації.

Зважаючи на теоретичні напрацювання фахівців та конкретне змістове навантаження аналізованих термінів, зокрема зумовлене законодавчо визначеним змістом терміна *землеустрій*, пропонуємо термін *землеустрій* визначати як "сукупність технічних заходів із підготовки, складання, виконання та нагляду за виконанням проектної документації у сфері використання, охорони та відтворення земель", а термін *землевпорядкування* як "система юридичних заходів з організації землі (території) як засобу виробництва".

Володін – *Володін М. О*. Теоретичні основи формування кадастрового забезпечення базових процесів використання земельних ресурсів : дис. … докт. техн. наук : 05.24.04. / Київський нац. ун-т будівництва і архітектури. – К., 2004.

ВТСУМ – Великий тлумачний словник української мови / Ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : Перун, 2005.

ЗК – Земельний кадастр: проблеми реформування та автоматизації / Л. Я. Новаковський, А. М. Третяк, А. М. Муховиков, В. О. Леонець. – К. : Урожай, 2008.

ЗКУ – Земельний кодекс України. – К., 2001. – N 2768-III.

ЗУ – Закон України "Про землеустрій". – К., 2003. – № 858-IV.

Лісова – *Лісова Т. В*. Правове регулювання землеустрою : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.06 / Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2005.

ОЗК – *Володін М. О*. Основи земельного кадастру: Навч. пос. – К., 2000.

СОТЗ – *Тур О. М*., *Туровська Л. В*. Словник основних термінів землевпорядкування та кадастру. – Кременчук, 2012.

СУМ – Словник української мови : В 11 т. – К. : Наукова думка, 1970–1980.

ТОЗ – *Третяк А. М*. Теоретичні основи землеустрою. – К. : ІЗУ УААН, 2002.

Третяк – *Третяк А. М*., *Другак В. М*. Наукові основи економіки землекористування і землевпорядкування. – К. : ЦЗРУ, 2003.

Л. В. ТУРОВСЬКА

КЕФІР КЛАСИЧНИЙ – КЕФІР ПАСТЕРИЗОВАНИЙ

В українській мові слово *кефір* уживають на позначення густого кислуватого напою, виготовленого з коров'ячого молока шляхом спиртового й молочнокислого бродіння (НСІС, с. 295; СУМ, IV, с. 145; ВТСУМ, с. 536). Згідно з чинним в Україні ДСТУ 4417:2005 "Кефір. Технічні умови" *кефір* визначають як кисломолочний продукт, який виробляють сквашуванням молока симбіотичною заквакою (у складі якої є не тільки молочнокислі бактерії, а й дріжджі) на кефірних грибках або концентратом грибкової кефірної закваски. Натуральний, "живий" кефір випускають згідно з технологічними документами – ДСТУ. Очевидно, що назва *кефір класичний* передбачає вказівку на дотримання технології виготовлення.

Кефір та інші кисломолочні продукти зазвичай виготовляють із пастеризованого молока. Пастеризація проходить за температури 60–70 градусів Цельсія впродовж 15–30 хвилин. Кількість вітамінів і мінеральних речовин зберігається практично такою самою, як і в свіжому молоці, а шкідливі мікроорганізми гинуть (див. ДСТУ 2212:2003 "Молочна промисловість. Виробництво молока та кисломолочних продуктів. Терміни та визначення понять"). Якщо кисломолочному продуктові обіцяють довге зберігання або на його пакуванні написано "пастеризований" чи "стерилізований", то в ньому є консерванти або його було оброблено термічно. Кількість корисних бактерій у таких продуктах зведена до мінімуму. Отже, назва *кефір пастеризований* указує на особливий спосіб оброблення сировини та довге зберігання продукту.

Зазначимо, що в ДСТУ не передбачено таких визначень, як *продукт кефірний*. Для того, щоб кисломолочний продукт називати кефіром, у його складі, окрім молочнокислих бактерій, мають бути і дріжджі. Як зазначено в нормативних документах, *кисломолочний напій* – це кисломолочний продукт, який містить харчові добавки чи наповнювачі та має рідку консистенцію (див. ДСТУ 2212:2003 "Молочна промисловість. Виробництво молока та кисломолочних продуктів. Терміни та визначення понять"). Відповідно до закону виробники не мають права назвати його кефіром; назву кефірного продукту на спожитковій тарі важливо зазначити таку, що її утворено зі стандартизованого терміна у сполученні зі словами, які відбивають спосіб термічного чи іншого

Л. В. ТУРОВСЬКА, 2017